

Dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības plāns 2024. - 2028.gadam

**LNKC
Sarmīte Pāvulēna**

**Dziesmusvētku biedrība
Vita Timermane-Moora**

2024

**Dziesmu un deju svētki ir tautas
izcilākais kultūras meistardarbs, kas
izturējis laika pārbaudi.**

**Nacionālas un starptautiskas
nozīmes notikums, kas sauc kopā un
saliedē latviešus visā pasaulē,
vieno dažādas paaudzes un tautības**

Dziesmu un deju svētku tradīcija un simbolisms Igaunijā, Latvijā un Lietuvā

2003. gadā atzīts par UNESCO Cilvēces mūtvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarbu.

2008. gadā iekļauts UNESCO Nemateriālā kultūras mantojuma Rerezentatīvajā sarakstā.

**Svētku
nozīmīte**
45000

Prātības spēle
nozīmīte
45000

Dziesmu un deju svētku likums

Dziesmu un deju svētku tradīcijas
saglabāšanas un attīstības plāns nodrošina
Dziesmu un deju svētku ciklisku norisi un
savlaicīgu to sagatavošanas procesu

Plānu izstrādā Kultūras ministrija sadarbībā ar
Izglītības un zinātnes ministriju

Plāns tiks saskaņots nākamo Dziesmu un deju svētku
pirmajā padomē maija beigās

Plāns ir nacionālā līmeņa īstermiņa attīstības plānošanas dokuments Dziesmu un deju svētku tradīcijas ilgtspējas nodrošināšanai, kas pieciem gadiem nosaka valsts

a) mērķus

b) rīcības virzienus

c) uzdevumus (pasākumus) mērķu sasniegšanai

**Tradīcijas saglabāšana
ir dinamisks process
gan institucionāli, gan indivīdu līmenī**

**Būtiska ir gan aktīva piedalīšanās, gan
pielāgošanās mainīgajiem apstākļiem,
saglabājot savu būtību**

Plāns = stratēģiskais ietvars

Horizontālās tēmas =

- **institucionālā sinerģija,**
- **vērtības un attieksme,**
- **iekļaujoša vide,**
- **jaunrade un inovācijas**

Septiņi virzieni

Ataudze

mērķis – nodrošināt tradīcijas nepārtrauktību

izglītības secīgums, pēctecība,
paaudžu maiņa - bērni un jaunieši,
arī diasporā

dziedātprasme, spēlētprasme, dejotprasme,
mūzikas skolotāji, diriģenti, horeogrāfi, komponisti,
labās prakses, jaunās tehnoloģijas

STEAM

Rituāls

mērķis – nodrošināt tradīciju uzturēšanu un pilnveidošanu

Tradicionālie elementi un to interpretācijas,
kanoni, jaunrade un inovācijas mūsdienu kontekstā

tautas dziesmas, tautas māksla, tautas tērpi,
gājieni, sadziedāšanās,
jaunrade un koprade

Izcilība

**mērķis – nodrošināt iesaistīto
profesionāļu izaugsmi un ieinteresētību**

profesionalitāte un kvalitāte–

mācības, meistarklases, konkursi, balvas,
nošu valodas prasme, *a cappella* dziedāšana,
vasaras skolas, nometnes, spēles

Puzurs

**mērķis - nodrošināt sabiedrības iesaisti
individuālā un institucionālā
līmenī tradīcijas ilgtspējai**

valsts, pašvaldības, privātā, nevaldības sektora
un starpnozaru sadarbība un mijiedarbība

ikviens atrod savu vietu, pielietojumu tradīcijas
nepārtrauktības nodrošināšanā un attīstībā

Zutenis

**mērķis - uzturēt ilgtspējīgu materiālo bāzi
tradīcijas saglabāšanai un attīstībai**

valsts, pašvaldību, privātā sektora
materiālā nodrošinājuma pēctecība un nepārtrauktība
procesā iesaistītajām pusēm

finansējums un atbalsts
izglītībā un darba tirgū iesaistītajiem profesionāļiem,
nevaldības organizācijām

Stāsti

**mērķis – veidot pēctecīgas un
integrētas zināšanas
par Dziesmu un deju svētku tradīciju**

visa veida

informācija, komunikācija,

zinātniskie nozaru un starpnozaru, valsts,
pašvaldības, privātā un nevaldības sektora pētījumi

atpazīstamība, starptautiskā dimensija

Svētki

**mērķis –
kopdarba manifestācija**

svētku gatavošanas ikdiena no
repertuāra līdz loģistikai

svētki Latvijā un pasaulē

KONVENCIJA PAR NEMATERIĀLĀ KULTŪRAS MANTOJUMA SAGLABĀŠANU

14. pants - Izglītība, izpratnes veicināšana un kapacitātes stiprināšana

Izmantojot visus tās rīcībā esošos līdzekļus, katrai Dalībvalstij jāpieliek pūles, lai:

(a) nodrošinātu nemateriālā kultūras mantojuma atzīšanu, cieņu un tā vērtības nostiprināšanu sabiedrībā, it īpaši, izmantojot:

(i) izglītojošas, izpratni veicinošas un informējošas programmas, kas domātas plašai sabiedrībai, sevišķi jaunatnei;

(ii) īpašas izglītības un apmācības programmas, kas domātas attiecīgajām kopienām un grupām;

(iii) kapacitātes stiprināšanas pasākumus nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanai, it īpaši menedžmenta un zinātniskās pētniecības jomās;

(iv) neformālus zināšanu izplatīšanas paņēmienus;

(b) informētu sabiedrību par šādam mantojumam draudošām briesmām, kā arī par pasākumiem, kas tiek veikti šīs Konvencijas īstenošanai;

c) veicinātu izglītību par tādu dabas un piemiņas vietu aizsardzību, kas ir nepieciešamas nemateriālā kultūras mantojuma izpausmēm.

risku izvērtējums

Tradīcijas izzušanas riski

UNESCO Nemateriālās kultūras mantojums

1. tradicionālās kultūras izpausmes neaizsargātība pret ekspansīviem ekonomiskajiem un sociālajiem apstākļiem, izmaiņas, kas noved pie procesa būtiskās struktūras iznīcināšanas visos līmeņos

risku izvērtējums

Tradīcijas izzušanas riski

UNESCO Nemateriālās kultūras mantojums

2. ekonomiskās un sociālās grūtības, kas ietekmē praktizētāju kopienas, resursu trūkums nabadzības un bezdarba, iekšējās un ārējās migrācijas dēļ

risku izvērtējums

Tradīcijas izzušanas riski

UNESCO Nemateriālās kultūras mantojuma konvencija

3. komerciālās kultūras ekspansija un īpaši globalizācijas aspektu negatīva ietekme uz kultūras izpausmju pārnesi, kur jaunieši ir kā īpaši neaizsargāta grupa

risku izvērtējums

Tradīcijas izzušanas riski

UNESCO Nemateriālās kultūras mantojums

4. mūzikas lomas samazināšanās vispārējā izglītības sistēmā, ko nosaka iepriekš uzskaitītie aspekti

risku izvērtējums

Tradīcijas izzušanas riski

UNESCO Nemateriālās kultūras mantojums

5. straujš jauno praktizētāju skaita samazinājums gan pilsētās, gan laukos kā iepriekš uzskaitīto aspektu apvienotais rezultāts

risku izvērtējums

Tradīcijas izzušanas riski

UNESCO Nemateriālās kultūras mantojums

6. tiesību aktu trūkums šīs kultūras izpausmes aizsardzībai, lai to garantētu turpināšana arī nākotnē, neatkarīgi no sociāli ekonomiskajām pretrunām

Sacīts - darīts

PALDIES!

Latvijas Nacionālais kultūras centrs
Sarmīte Pāvulēna

Dziesmusvētku biedrība
Vita Timermane-Moora